

<p>Prenumerationspris $\frac{1}{4}$ år Kr. 3:— $\frac{1}{2}$ " " 1:50</p>	<p>Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval. UTKOMMER ALLA ONSDAGAR</p>	<p>Utlandet: $\frac{1}{4}$ år Kr. 4:— $\frac{1}{2}$ " " 2:—</p>
---	--	---

Skall svenskheten allt framgent bevaras i Korkis och Vippal?

Så frågar ivraren för dessa orter, läraren Alexander Samberg. Svenskhetens vara och icke vara å orterna Korkis och Vichterpal (Vippal) beror emellertid helt och hållet på därvarande svenska skolor. Det måste medges, att det ser rätt mörkt ut för Vichterpal, där de fåtaliga svenska barnen erhålla undervisning i en svensk parallelklass vid estniska folkskolan. Från och med hösten hotar man med att stänga nämnda svenska klass, emedan barnantalet enligt officiell uppgift sjunkit till 10. Antalet skulle dock stiga, om Vippalborna skulle få en svensk privatskola i Apleka, ty de flesta svenska barnen ha lång väg till nuvarande svenska klass, vilken för resten har den olägenheten, att den är inklämd bland ester i kommunens estniska skola — de estniska klasserna, med flera lärarkrafter, arbeta under gynnsammare omständigheter, och det gör, att svenskarna alltid påminnas om sin efterblivenhet. Vankelmodiga sätta därför hellre sina barn i den estniska skolan. Komme skolan till Apleka, vore det ett stort steg till det bättre, ty Apleka ligger så gott som i svenskbyarnas centrum. Föräldrarna ha förklarat sig villiga omhulda skolan bara de få den på svensk botten och deras barn slippa att gå den långa vägen till nuvarande skola; elevantalet skulle, som sagt, genom en privatskolas öppnande växa betydligt. Svenskarna få icke utan vidare dö ut i Vichterpal.

Men huru bete sig? En privatskola kostar och vi ha redan en

privatskola i Korkis, som måste underhållas utan hjälp av staten. Jo, åtgärder ha vidtagits att få statslön åt Korkis lärare och i bästa fall även åt läraren vid Vichterpals event. svenska privatskola. Lyckas vi härutinnan, betyder det en stor vinning för svenskheten i Korkis och Vichterpal. Statsanslag för Korkis borde man i alla fall kunna räkna på från och med augusti, och redan det ger möjlighet att underhålla en privatskola i Vichterpal, ävenom statsanslaget för den svenska klassen därstädes skulle indragas. *Kustbo.*

Gammalsvenskby-bornas resa till Sverige.

Förberedelserna på gå som bäst intensivt.

Kyrkoherden i Gammalsvenskby, som f. n. vistas i Stockholm för ordnandet av gammalsvenskbybornas överflyttande till Sverige, har intervjuats av D. N. och därvid berättat bl. a. följande:

Gammalsvenskbyborna ha „legat på skenorna“ när kriget — det yttre och inre — gick skövlande fram över Europa. Varje vapenför man mellan 20 och 42 år tvingades under tsarregimen att gå med i kampen för ett land som icke var hans. Den stora, avgörande kraftmätningen mellan röda och vita i Ryssland stod sedan just i trakten av Gammalsvenskby och den lämnade spår efter sig. Sedan kom visserligen freden, men missväxtår följde på missväxtår och nöden växte. Jordlöss och jordrättor och korpar hade fritt fått föröka sig under den tid jorden legat i lägervall, och när sedan sådden spirade för

första gången efter ofredsåren förstörde de, vad den obarmhärtiga torkan skonat. Så nog har folket där nere i Gammalsvenskby fått lära sig förnöjsamhet, och det finns ingen anledning att tro att de icke skulle taga denna med sig på resan till moderjorden.

Man bereder sig just nu på uppbrott där nere, och brev vittna om att glädjen är stor liksom längtan och förväntan. Man har redan realiserat alla sina ägodelar. Inte har realisationen blivit vidare inbringande, men det var ju knappast att vänta, och det får man finna sig i. Redskapen, däri inberäknat de 40 svenska separatorer som på sin tid skänktes Gammalsvenskbyborna av Svenska Röda korset, ha fått gå för en spottstyver, och det enda som givit något att tala om har varit husdjuren, hästar och nötboskap. Pengarna gå ju nu till att uppehålla livet med tills reseförberedelserna hunnit avslutas, och där medel tryta ingriper Svenska Röda korset. Man har nyligen därifrån sänt 5,000 kr., vartill kommer en summa från domkapitlet i Uppsala samt gåvor av vissa enskilda. Alltsammans skickas till Gammalsvenskbybornas egna förtroendemän.

Det är för övrigt inte små utgifter förenade med förflyttningen från Ryssland till Sverige. Resekostnaderna äro ju en särskild historia och de böra nämnas i annat sammanhang. Passen från Ryssland betingade ett pris av mellan 100 och 500 svenska kronor pr person över 16 år. Det är inga småsummor det blir, om man räknar efter. Priset för passet beräknas efter vars och ens ekonomiska bärkraft.

Före kriget ägde Gammalsvenskbyborna tillsammans omkring 6,000 tunnland åkerjord, och den arealen ha de i det närmaste fått behålla. Efter kriget tilldelades de nämligen jord av kommunen efter 6 tunnland per person i kolonin. Jorden har aldrig lämnat mer än nått och jämt för de egna behoven, och någon försäljning av spannmål har icke kunnat äga rum. De senare årens förfelade skördar ha ytterligare försämrat svårskattlingarnas levnadsvillkor där nere. För att kunna få en slant för inköp av det nödvändigaste i klädväg o. d. har man måst söka andra vägar. I dalgången, där Gammalsvenskbyborna slagit upp sina bopålar, hade man planterat en mängd pilträd. De höggos och veden såldes. Dessutom sålde man smöret som blev över vid separeringen av mjölken. Det lämnade en obetydlig kontant behållning.

Men nu hoppas man att det skall vara slut med de hårda levnadsvillkoren. Inom en månad bryter man upp för den långa och besvärliga, men kära resan mot norr. Det är 900 människor, fördelade på i runt tal 200 familjer. Kvinnornas antal överstiger männens med 40 — före kriget var siffran icke så stor, men 15 män från Gammalsvenskby föllo i de ryska leden. 250 av resenärerna äro barn under 10 år, och för övrigt kan man räkna ungefär 20 personer i varje årsklass.

För någon tid sedan utvandrade ett halvt hundra av dem till Sibirien — frivilligt, varav man kan sluta sig till deras villkor i Sydryssland! De ha slagit sig ner tillsammans med tyskar och ha småningom fullständigt germaniserats och lära trivas gott.

Nargöbornas ställning har förbättrats.

Under världskriget, och redan innan dess, då man började bygga den s. k. „Peter den stores festning“ på Nargö, frantogos nargöborna hus och hem samt fingo lämna sin hemö — de som icke redan tidigare hade flyttat, fingo flytta hals över huvud vid krigets utbrott. Nargö har sedan hela tiden varit festningsområde, dock utan festringar, ty dessa sprängdes av kommunisterna, då tyskarna ockuperade landet.

Under ockupationstiden och republikens tid har en stor del av öborna återvänt till Nargö, där de livnära sig med fiske. De forna hemmen voro dock skövlade, och någon besittningsrätt till de små gårdarna har ända hittintills icke kunnat fås till stånd. Nu har man äntligen efter många om och men på öns neutrala område bildat egnahem, som den 1 juli på öns rådssammanstråde utdelades bland 56 sökande, ännu finns det 6 reservhemman. Jorden räckte dock icke till för alla, 11 ansökningar ha tills vidare icke kunnat tillfredsställas.

De allsvenska kulturdagarna i Mariehamn.

De allsvenska kulturdagarna vidtogo den 5 dennes i Mariehamn med en högtidlig öppningsakt kl. 11 i landstingets plenisal. Hälsningstalet hölls av dr Artur Gylling från Mariehamn. Efter öppnandet skred kulturmötet till diskussion. Frågan gällde huru arbetet för de allsvenska kulturdagarna på Åland lämpligast borde genomföras och refererades av redaktörerna Ragnar Fleege från Göteborg och Rafael Colliander från Helsingfors. Kl. 1 höll professor Gunnar Landtman ett föredrag om det finlandssvenska medvetandets tillförsikt. Programmet upptar vidare fortsatt diskussionsmöte kl. 1/24 och kl. 7 e. m. middag för deltagarna i det allsvenska kulturmötet, varvid staden Mariehamn står för värdskapet.

Vid sammanträdet den 6 dennes höll lektor Pöhl från Estland ett föredrag om Estlandssvenskarna. Det välgenomtänkta andragandet belönades med livliga applåder. Därefter samlades representanterna till diskussion med ledning av klämmarna i referat om huru de allsvenska kulturdagarna på Åland lämpligast skola ordnas för framtiden.

Svårt oväder.

Den 8 juli rasade vid Estlands västra kust en storm av 9 Beau-forts styrka, som åstadkom åtskillig förödelse. Vid ön Ösel inträffade sålunda en svår katastrof, i det att ett från Amerika anskaffat bärgningsfartyg, som var syssel-

satt med att från havsdjupet lyfta det under kriget sänkta ryska slagskeppet „Slava“, sprang läck och sjönk inom en kvarts timme. Enär bärgningsfartyget, märkvärdigt nog, saknade livbåtar, var dess 30 man starka besättningsläge mycket bekymmersamt. Dock lyckades alla rädda sig ombord på „Slavas“ vrak, som till en del redan ligger över vattenytan. Flere räddningsbåtar skyndade de skeppsbrutna till bistånd och förde dem lyckligt i land. Skadan beräknas stiga till 200,000 dollar.

Samma natt anställde stormen även en stor förödelse bland de dyrbara segeljakter, som voro samlade vid Arensburg, där en baltisk segelregatta skulle äga rum. Två av jakterna sjönko, sex kastades av vågorna upp på stranden och ramponerades illa, resten skamfilades mer eller mindre. Skadorna torde belöpa sig till flere miljoner cent.

I Stockholm har stormen anställt stor förödelse i parkerna, där en mängd träd vräks omkull eller knäckts. Även grödan har lidit av ovädret. I synnerhet i södra delarna av landet har rågen skadats av regnet och vallarna som för övrigt nyss blivit slagna och lämnat sällsynt rikt och vackert hö ligga mångenstädes vatten-dränkta. Telefonförbindelserna ha i många delar av riket avbrutits och de elektriska ledningarna på Roslagslinjen ha tvenne gånger varit avbrutna. Även järnvägs- trafikerna har lidit men och flere tågförseningar ha förorsakats av träd och grenar som slungats över banvallarna.

Allsvensk Samling

sändes hädanefter endast till sådana medlemmar av S. O. V., som insänt 1 kr. till nämnda tidnings expedition. Däröfver vilja vi ännu en gång meddela Allsvensk Samlings läsare i Estland. Läsare som i fortsättningen vilja ha tidningen, böra därför skyndsamt insända 1 kr. antingen direkt eller också genom ombudsmännen till Allsvensk Samling med angivande av adress. Revalsbor kunna anmäla sig på Riddaregatan 3 den 19, 20 och 21 juli på förmiddagen.

Birkas.

Nya elever till vinterkursen 1929/1930 vid Birkas folkhög-och jordbruksskola kunna anmäla sig på Birkas. Anmälningar mottagas alla dagar från den 17 juli. Anmälningen kan även ske skriftligen. Det vore önskligt att få ett större antal manliga elever. — Till rektor har S. O. V. utsett agronom Nils Danell.

Riksdagen.

Den nyvalda riksdagen sammanträdde den 2 juli. Sessionen öppnades av f. d. riksdagspresidenten K. Einbund, och skred man på första sammanträdet till val av presidium. Två kandidater tävlade om riksdagspresidentposten: socialdemokraternas kandidat K. Ast och agrarernas kandidat K. Einbund, f. d. riksdagspresidenten, vilken sistnämnde också valdes med övervägande majoritet.

Regeringen har under tiden inlämnat sitt avgångsmeddelande, och har riksdagspresidenten efter samråd med de olika fraktionerna gett arbetspartisten O. Strandman i uppdrag att bilda den nya regeringen. O. Strandman har åtagit sig uppdraget och underhandlar med de politiska funktionärerna bland högern från agrarerna t. o. m. arbetspartisterna, men resultatet är tills vidare icke känt.

Riksdagens stora utskott sammanträdde den 5 juli och beslöt bl. a. tillmötesgå kristl. folkpartiets begäran att i riksdagen placeras ett steg till vänster, då partiet numera icke anser sig vara så högersinnat, sedan dess medlem sutit i regeringen tillsammans med socialdemokraterna. Från höger räknat sitta alltså partierna nu: agrarer och husägare, folkpartiet, kristl. partiet, kolonisterna, arbetspartiet, socialdemokraterna m. m. Tysk-svenska blocket har placerats bakom folkpartiet.

Vidare beslöt stora utskottet föreslå val av 12 ständiga utskott.

Folkminoriteternas representanter: Tysk-svenska blockets 3 män, däribland H. Pöhl, och

ryssarnas 2 män komma att förena sig med husägarna, som ha 3 mandat, till en fraktion, då det gäller utskottsval. Det blir en fraktion på 8 medlemmar med rättighet att sända en representant till varje utskott.

Sedan ovanstående skrivits har Otto Strandman redan bildat den nya regeringen, vars sammansättning är följande:

O. Strandman, riksäldeste (arbetspart.), T. Kalbus, inrikes-och justitieminister (arbetsp.), O. Köster, krigsminister (kolonist), J. Latik, utrikesminister (kristl. folkp.), J. Zimmerman, finansminister (kolonist), A. Kerem, jordbruksminister (folkpart.) A. Jürman, vägminister (jordbrukare) och J. Hünerson, bildnings-och socialminister (jordbrukare).

Utlänningar få vid återresa från Ryssland medföra lika mycket pengar som de infört. Från Moskva meddelas att rådsregeringen utfärdat en förordning, enligt vilken utlänningar, som vistats minst 18 månader inom rådsrepublikens område, tillerkännas rätt att vid avresan från landet medföra valutamängder i lika stor omfattning som de medfört vid inresan till Ryssland. Om utlänning däremot kvardröjer i landet minst en månad utöver den utsatta tiden minskas storleken av de penningbelopp de få föra med sig med en av finanskommissarien fastställd summa motsvarande kostnaderna för en persons minsta möjliga utgifter.

Ryska krigsfartyg vid estländska kusten. Enligt meddelanden visade sig natten till torsdagen åtta rådsryska minfartyg utanför den estländska kusten. Fartygen gingo till natten till ankars i Narva-bukten på ett avstånd om 8 à 10 sjömil från kusten. De ryska krigsfartygen, som lämnade ankarplasten vid 3-tiden på dagen, voro tydligen ute på stridsövning.

Folkförbundets mandatutskott.

Folkförbundets mandatutskott har samlats till sin femtonde session. Dagordningen omfattar prövning av en del mandatfrågor i Togo, Tanganjika, Sydväst-Afrika, Kamerun, Syrien och Palestina. Utskottet sysslar med frågan, om mötena, såsom hittills, skola hållas för slutna dörrar eller om pressen skall lämnas tillträde.

Man beslöt att förhandlingarna allt framgent skola vara konfidentiella.

Folkförbundets ekonomiska kommitté har ånyo sammanträtt under ordförandeskap av statssekreteraren, dr. Trendelenburg. Kolfrågan skall enligt fattat beslut behandlas av en blandad expertkommission sammansatt av arbetsgivar- och arbetarorganisationer samt representanter för konsumentssammanslutningar.

Påven lämnar Vatikanen. Corriere d'Italia bekräftar ryktena om, att påven den 25 dennes med anledning av det internationella pilgrimståget för första gången kommer att beträda Petersplatsen och deltaga i processionen.

Statskomplott i Ungern avslöjad. Ungerska telegrambyrån uppger enligt officiellt meddelande från inrikesministeriet, att fyra officerare, bland dem en pensionerad general, häktats för sammansvärjning mot statsförfattningen.

Prag svarar i Techa affären. Tjeckoslovakiska sändebudet i Budapest har till ungerska utrikesministern överlämnat en not från Tjeckoslovakiens regering rörande fallet Techa. I noten hävdas att brott begåtts mot det tjeckoslovakisk-ungerska järnvägsfördraget samt meddelas, på vilket sätt tvisten kan biläggas. Ungerska regeringens svar väntas en av de närmaste dagarna.

800 renar ha gått över norska gränsen? Enligt ett tills vidare icke kontrollerat rykte skulle i dagarna ca 800 renar ha gått över norska gränsen och därvid beslagtogs av de norska tullmyndigheterna. Orsaken till renarnas vandring uppges vara den kalla väderleken, som drivit dem mot ishavs-kusten.

Riksdagsvalen i Finland äro numera överstända. Deltagandet har varit mindre livligt denna gång. Enligt vad uträkningen, som icke ännu är till fullo slutförd, redan visar, torde svenskarna, som förr hade 24 mandat nu få endast 23.

Ett kejsarskrin som skulle öppnas 1946.

I Vetenskapsakademien i Petersburg har påträffats ett skrin, innehållande brev från Nikolaj II, kejsarinnan och deras döttrar. Breven härstamma från tiden efter februarirevolutionen, då kejsaren up-

pehöll sig tillsammans med sin familj i Detskoje Selo, det forna Tsarskoje Selo före tsarfamiljens avresa till Tobolsk. Av korrespondensen framgår, att Nikolaj hade för avsikt att bege sig till England efter februarirevolutionen och var sysselsatt med diverse

planer för detta ändamål. Det framgår för övrigt av breven vissa kända omständigheter från tsarens vistelse å slottet efter revolutionen, och korrespondensen erbjuder enligt specialisters utsago stort historiskt intresse. Brevet hade deponerats i det s. k. Mai-

son Pouchkine till följd av en fullmakt av hovmarskalk Benkendorf med anhållan att skrinet skulle öppnas först på order av någon av exkejsarens familj, dock icke före år 1946. Skrinet har nu översänts till centralarkivet i Moskva.

RES TILL GRIPSHOLMS SLOTT

invid staden MARIEFRED

Under månaderna maj—september avgår ångf. "Mariefred" från Munkbron varje torsdag och söndag kl. 10 f. m. med återkomst till Stockholm omkring kl. 8 e. m.

SHELL BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÄTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPÄRRAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk Koncession)

Tönmism ägi I. TALLINN Telefon 16

Murénska Badhuset GEFLE

*Serverar alla slags varma
och kalla bad, till moderata
priser i eleganta och
förstklassiga lokaler.*

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBÖM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet,
Linköping. Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel,
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
sul av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

Nässjö-Oskarshamns järnväg Bekväm direkt förbindelse Ostkusten - Västkusten GÖTEBORG-NÄSSJÖ-OSKARSHAMN Kungörelse.

Undertecknad mottager uppdrag: bi-
träda i rättegångssaker, översättning-
ar från och till estniska språket,
uppsätta och skriva inlagor till myn-
digheterna, råd och hjälp, köp och
försäljningar, såväl som bidrä i al-
la möjliga förekommande angelägen-
heter icke estniska talande svenskar.

Jakobsoni 40—12.

Lars Englund.

MOTALA — KARLSBORG

Ågtfartyget Skärgården.

Under sommarmånaderna dagligen i sam-
trafik med statens och enskilda järnvägar.

Billigaste och bästa förbindelse mellan
Östergötland och Västergötland.

I Motala står båten i förbindelse med tåg
över Mjölby, Linköping och Norrköping och
i Karlsborg med tåg över Skövde till Göte-
borg m. fl.

OBS! Direkta biljetter säljas ombord
och vid alla järnvägsstationer. H ä r t i g
sjötur. Restaurations ombord.

Trafikleden Motala — Karlsborg
Telefon Motala 380

Jönköpingsstads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Väggbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsikter,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrshjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafadr.

Rikstelefon:

SVEDALA, GAMTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

A.-B. Siefert & Fornander

Tel. 7 & 215

Kalmar.

*Reparerar alla bilmärken.
Nederlag av Veedololjor och
Royal Cords automobiläck
och slangar.*

Södermanlands Enskilda Bank

Solidarisk Bank Grundad 1865

Huvudkontor: NYKÖPING

Arbetskontor: Stockholm

Regeringsgatan 18, Norrlandsgatan 2,

Humlegårdsgatan 7, Slussplan 1,

Kungsgat. 60, Hornsgat. 66 a

Fullständig bankörelse vid samtliga kontor

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.

Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.